

Werken op hoogte

Bij werken op hoogte is er valgevaar. De meest voorkomende ongevalsscenario's zijn hierbij vallen van daken, vloeren, ladders, trappen of steigers. Niet alleen de hoogte, maar ook het karakter van de werkzaamheden en de directe omgeving bepalen het aanwezige gevaar. De meeste ongevallen door vallen ontstaan door het verlies van evenwicht, onvoldoende beveiliging of het ontbreken daarvan en verkeerd gebruik van arbeidsmiddelen zoals een ladder of steiger.

Valgevaar moet worden voorkomen.

De werkgever moet de werkplek beveiligen:

- Als er gewerkt wordt op 2,5 m hoogte of meer.
- Bij ieder valgevaar als arbeid wordt verricht op arbeidsplaatsen die in beweging zijn of kunnen komen.
- Als het hoogte verschil kleiner is dan 2,5 m en er sprake is van risicoverhogende omstandigheden waardoor de gevolgen van een val erger worden (bijvoorbeeld bij het werken boven water of boven stekeinden en bij de aanwezigheid van verkeer).

Gebruik van ladders en trappen

- De ladder is niet bedoeld als werkplek. Het gebruik als werkplek is dan ook niet toegestaan wanneer een ander, veiliger arbeidsmiddel kan worden gebruikt. Als andere arbeidsmiddelen niet toegepast kunnen worden, is gebruik toegestaan bij lichte en kortstondige werkzaamheden.
- Het hanteren op een ladder of trap van gereedschap of materialen van meer dan 10 kg is niet toegestaan, evenmin als gereedschap waarmee op de gebruiker een momentkracht kan worden uitgeoefend van meer dan 100 N (zoals koevoeten, sloophamers, hogedrukreinigers, slijptollen, handfreesmachines).
- De toegestane opgetelde effectieve statijd per project is maximaal 4 uur op ladders en 6 uur op trappen.
- De toegestane individuele opgetelde statijd is maximaal 1 uur per persoon per dag voor de ladder, en 2 uur voor de trap.
- Plaats de trap of ladder op een onbeweeglijke, harde, stroeve en vlakke ondergrond. De goede opstelhoek van de ladder is 75°.
- De ladder en/of trap moet onderaan de stijlen zijn voorzien van een deugdelijk antislip profiel.
- Plaats een ladder met de ladderbomen tegen de vlakke constructieve delen van het te beklimmen object, zodanig dat dat beide ladderbomen gelijke en voldoende steun vinden.
- De ladder kan zijdelings wegglijden, en moet daarom bij meermaalig gebruik altijd aan de bovenkant zijn geborgd.
- De ladder moet minimaal 1 m doorsteken boven het te betreden oppervlak.
- Beveilig in doorgangen en verkeersroutes de ladder of trap tegen aanstoten (door afzetting en signalering).
- Controleer de opgestelde ladders en trappen dagelijks voor gebruik.
- Verplaats een ladder of trap van meer dan 25 kg met z'n tweeën.
- Vrijstaande ladders (A-ladders) moeten aan de onderzijde zijn voorzien van een verbrede basis, en bij gebruik zijn geborgd.
- Bij gebruik van een trap met platform, moet deze zijn voorzien van een steunbeugel

van tenminste 60 cm.

- Tijdens het klimmen en dalen op een ladder moeten beide handen vrij zijn.

Gebruik van rolsteigers

- Gebruik alleen deugdelijk geplaatste steigers.
- Voer voor het gebruik en aan het begin van de werkdag een visuele controle uit (compleet, onbeschadigd en stabiel).
- Verwijder bij gebruik geen onderdelen zoals verankeringen, leuning, stabilisatoren of diagonalen.

Welke beroepen hebben te maken met valgevaar?

Bijna iedereen in de bouwnijverheid heeft bij het werken op hoogte af en toe te maken met valgevaar:

- ➔ [Betonboorder / -zager](#)
- ➔ [Betonstaalvlechter / ijzervlechter](#)
- ➔ [Betonstorter / gietbouwer](#)
- ➔ [Betontimmerman / bekistingstimmerman](#)
- ➔ [Blokkensteller - ruwbouw](#)
- ➔ [Dakdekker - leisteen / leidekker](#)
- ➔ [Dakdekker - dakpannen / pannendekker](#)
- ➔ [Dakdekker - riet / rietdekker](#)
- ➔ [Gevelmonteur / gevelbekleeder](#)
- ➔ [Kassenbouwer](#)
- ➔ [Kozijnmonteur](#)
- ➔ [Metselaar \(nieuwbouw\)](#)
- ➔ [Metselaar \(renovatie / onderhoud\)](#)
- ➔ [Opperman / bouwvakhelper](#)
- ➔ [Ovenbouwer](#)
- ➔ [Spanmonteur \(voorspanttechniek\)](#)
- ➔ [Steigerbouwer](#)
- ➔ [Stelleur](#)
- ➔ [Timmerman \(nieuwbouw\)](#)
- ➔ [Timmerman – metselaar](#)
- ➔ [Timmerman \(onderhoud, renovatie, restauratie\)](#)
- ➔ [Voeger \(nieuwbouw, renovatie, restauratie\)](#)

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

Werkzaamheden op hoogte mogen alleen worden uitgevoerd vanaf een veilige en ergonomisch verantwoorde steiger, stelling, bordes of werkvloer. Als dat niet mogelijk is, moet u het meest geschikte arbeidsmiddel kiezen om het werk zo veilig mogelijk te kunnen uitvoeren. Uit risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) zal moeten blijken wat het meest geschikte middel is in een bepaalde situatie.

Arbobesluit: Artikel 3.16 Voorkomen valgevaar

- Het Arbobesluit eist dat de werkgever maatregelen neemt om valgevaar te voorkomen. Er is sprake van valgevaar bij aanwezigheid van risicoverhogende omstandigheden, openingen in vloeren of als het gevaar bestaat om 2,5 m of meer te vallen. Dit kan door middel van het aanbrengen van een veilige steiger, stelling of werkvloer of het aanbrengen van doelmatige hekwerken en leuning. Als deze voorzieningen niet aangebracht kunnen worden omdat bijvoorbeeld het aanbrengen ervan te grote risico's met zich meebrengt, mogen vangnetten of harnasgordels met lijnen worden gebruikt.

Arbobesluit: Artikel 7.23 Algemeen

- Werkzaamheden op hoogte mogen alleen worden uitgevoerd vanaf een veilige en ergonomisch verantwoorde steiger, stelling, bordes of werkvloer. Als dat niet mogelijk is, moet u het meest geschikte arbeidsmiddel kiezen om het werk zo veilig mogelijk te kunnen uitvoeren. Uit de risico-inventarisatie en -evaluatie (R&E) zal moeten blijken wat het meest geschikte middel is in een bepaalde situatie. Het gebruik van de ladder als werkplek moet zoveel mogelijk beperkt worden tot situaties waarin het gebruik van een ander veiliger arbeidsmiddel niet gerechtvaardigd is in verband met het geringe risico en
  - vanwege de korte gebruiksduur, of
  - vanwege bestaande kenmerken van de locatie die de werkgever niet kan veranderen.

Arbobesluit: Artikel 7.23A Specifieke bepalingen betreffende het gebruik van ladders en trappen

- Ladders en trappen worden zodanig geplaatst dat hun stabiliteit tijdens gebruik is gewaarborgd. Het wegglijden van de ladder wordt tegengegaan. Toegangsladders steken tenminste 1 m boven het toegangsniveau uit.

Arbobesluit: Artikel 7.23B Specifieke bepalingen betreffende steigers

- Als de fabrikant / leverancier geen sterkte- of stabiliteitsberekening beschikbaar stelt, dan moet deze alsnog worden uitgevoerd, tenzij de steiger wordt opgebouwd volgens een algemeen erkende standaardconfiguratie.
  - Als bepaalde delen van de steiger niet gebruiksklaar zijn, dan worden deze gemarkeerd en afgebakend.
  - Steigers worden alleen opgebouwd, afgebroken of ingrijpend veranderd onder leiding van een bevoegd persoon en door werknemers die voor de beoogde werkzaamheden een specifieke opleiding hebben ontvangen.

Arbobesluit: Artikel 7.23C Specifieke bepalingen betreffende het gebruik van toegangs- en positioneringstechnieken met lijnen

- Dit artikel geeft specifieke voorschriften voor het gebruik van toegangs- en positioneringstechnieken met lijnen. De betrokken werknemers moeten een adequate en specifieke opleiding hebben ontvangen.

Arbobesluit: Artikel 7.23D Specifieke bepalingen betreffende het gebruik van werkbakken

- Vervoer van werknemers met behulp van een werkbak gekoppeld aan een hijs- of hefwerktuig is alleen toegestaan als het gaat om werkzaamheden die jaarlijks hooguit enkele keren plaatsvinden en
  - die per keer niet langer duren dan vier uren, op plaatsen die moeilijk bereikbaar zijn en
  - indien toepassing van andere, meer geëigende middelen om die plaatsen te bereiken, redelijkerwijs niet kan worden gevergd.
- Een risico-inventarisatie en -evaluatie moet dit uitwijzen.
- Als de werkbak is bevestigd aan een hijskraan bedraagt de belasting door de volbelaste werkbak en het bijbehorend hijsgereedschap niet méér dan één kwart van de toelaatbare werklast van de hijskraan. Bij gebruik van een werkbak die is bevestigd aan een vast-opgestelde hijskraan of aan een op een permanente kraanbaan opgestelde hijskraan bedraagt de belasting niet meer dan driekwart van de nominale belasting waarvoor deze kranen zijn ontworpen.
- De bedieningsplaats van het hijs- of hefwerktuig moet permanent bemand zijn. De werknemers die worden gehesen of geheven beschikken over een doeltreffend communicatiemiddel, en er zijn doeltreffende voorzieningen getroffen om de werknemers bij gevaar te kunnen evacueren.

Arbobesluit: Artikel 7.34 Steigers

- De veiligheid van de constructie van een steiger wordt regelmatig gecontroleerd door een ter zake deskundig persoon, in ieder geval vóór de ingebruikneming en verder na ieder wijziging in de constructie van de steiger, na een periode waarin de steiger niet is gebuikt, na abnormale weersomstandigheden en na iedere

uitzonderlijke gebeurtenis.

Cao voor de Bouwnijverheid

- Artikel 56 Vergoeding werkkleding en gereedschap bouwplaatswerknemers.
- Artikel 70b Bijzondere veiligheids- en arbobepalingen bouwplaatswerknemers lid 4, 13 en 14.
- Artikel 70c Bijzondere veiligheids- en arbobepalingen uta-werknemers lid 5.

Meer informatie

- [A-blad Ladders en trappen](#)
- [A-blad Rolsteigers](#)
- [A-blad Steigerbouw](#)
- [A-blad Veilige Steiger](#)
- [Algemene informatie over het risico valgevaar \(PDF\)](#)
- [Algemene informatie over valbeveiliging \(PDF\)](#)
- [Arbouw-advies Montage van staalconstructies](#)
- [Arbovriendelijke hulpmiddelen](#)
- [Arbovriendelijke hulpmiddelen - Ladders en steigers](#)
- [De ladder als werkplek - eerder uitzondering dan regel \(info voor werkgevers\)](#)
- [De ladder als werkplek - wanneer wel, wanneer niet? \(info voor werknemers\)](#)
- [Poster: Val niet!](#)
- [Werk veilig op hoogte](#)